

Pla d'Acció CoARA (2025-2028)

Reforma de l'Avaluació
de la Recerca

Abril de 2025

Contingut

1. Preàmbul	3
2. Context	3
3. Reformar l'avaluació de la recerca	4
4. La nostra visió	5
4.1 La ciència oberta a la UdL	5
4.2 Àmbit d'aplicació	6
4.3 Millora contínua a través de l'avaluació	6
5. Accions	7
5.1 Esquema	7
5.2 Gestió i supervisió	12
6. Referències	12

1. Preàmbul

La **Universitat de Lleida** (UdL) es va convertir en membre de la **Coalició per a l'Avanç de l'Avaluació de la Recerca** (*Coalition for Advancing Research Assessment*, [CoARA](#)) el març del 2023. La UdL també s'ha compromès públicament a revisar els procediments actuals d'avaluació responsable de la recerca (RRA) mitjançant la signatura de l'[Acord per Reformar l'Avaluació de la Recerca](#) (ARRA) promogut per CoARA. Aquest document descriu el **Pla d'Acció** que la UdL durà a terme entre els anys 2025 i 2028, i ha estat aprovat pel Consell de Govern el 30 d'abril de 2025 seguint un procés de consulta interna i participació. En l'elaboració d'aquest Pla d'Acció s'han tingut en compte les directrius proporcionades en suport als signants de CoARA en l'elaboració dels Plans d'Acció.

2. Context

L'1 de desembre de 2022 es va constituir formalment la Coalició per a l'Avanç de l'Avaluació de la Recerca (CoARA) com una associació europea internacional integrada per totes les institucions signatàries (unes 370). Avui (abril de 2025), més de 800 organitzacions són membres de CoARA, incloses universitats, centres i associacions de recerca, entitats finançadores de la recerca, agències nacionals i regionals d'avaluació de la recerca, així com associacions científiques i personal acadèmic. Basant-se en les discussions i el consens de la comunitat internacional, CoARA pretén **reformar sistemàticament l'avaluació de la recerca i millorar les pràctiques** d'avaluació mitjançant l'aplicació de principis comuns i compromisos clars que han de produir resultats en els propers anys.

CoARA parteix d'un **ampli consens en la comunitat investigadora** sobre la necessitat d'una reforma de l'avaluació de la recerca, per promoure la qualitat sostenible d'aquesta i enfortir la cultura de la recerca. CoARA sorgeix d'iniciatives com la Declaració de San Francisco sobre l'Avaluació de la Recerca (DORA, 2013), el Manifest de Leiden (2015) i el *Metric Tide Report* (2016), que han destacat unànimement les conseqüències de les males pràctiques d'avaluació de la recerca, inclosa l'aplicació de criteris de qualitat estrets que condueixen a incentius esbiaixats i pressions insuportables sobre els investigadors. CoARA es centra en l'avaluació **responsable de la recerca**, un terme genèric per als enfocaments de l'avaluació que fomenten, reflexionen i recompensen les característiques plurals de la recerca d'alta qualitat en suport de cultures de recerca diverses i inclusives. Tot i que les pràctiques responsables d'avaluació de la recerca haurien d'ajudar a seguir el ritme de les creixents demandes que plantegen a la recerca els nombrosos reptes socials, ambientals, polítics i econòmics als quals ens enfrontem, CoARA reconeix que aquestes pràctiques són **sensibles al context**, el que significa que les organitzacions de recerca conserven la seva autonomia i poden dissenyar avaluacions que promoguin els seus propis valors institucionals.

El treball de CoARA s'organitza en grups que tracten temàtiques específiques, incloent-hi, per exemple, carreres acadèmiques, infraestructures, multilingüisme i mètriques de rendició de comptes, i també en seccions nacionals. A Espanya, el febrer del 2024 es va posar en marxa oficialment el *National Chapter* sota el lideratge de l'Agència Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA), la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), amb el suport del Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats, i amb la participació de 76 organitzacions, inclosa la UdL. La secció espanyola ha tingut en compte les aportacions realitzades al Fòrum Nacional per a la Reforma de l'Avaluació de la Recerca, que es va reunir el gener de 2023 a Barcelona.

3. Reformar l'avaluació de la recerca

L'**objectiu principal** d'aquest Pla d'Acció és millorar la qualitat i l'impacte de la recerca que es fa a la UdL, alineant-se amb els compromisos de CoARA. Amb aquesta finalitat, el Pla d'Acció basarà les seves actuacions en els següents principis generals¹:

- *Respectar les normes i pràctiques d'ètica i integritat* com a qüestió de màxima prioritat.
- *Salvaguardar la llibertat d'investigació científica* i respectar l'autonomia dels organismes de recerca.
- *Garantir la independència i la transparència* de les dades, la infraestructura i els criteris necessaris per a l'avaluació de la recerca i per a la determinació dels impactes de la recerca.
- *Centrar els criteris d'avaluació de la recerca en la qualitat* i reconèixer l'originalitat de les idees, la conducta investigadora professional i els resultats més enllà de l'estat actual del coneixement.
- *Premiar el comportament investigador que sustenta pràctiques de ciència oberta*, com ara l'intercanvi de dades, així com la col·laboració oberta dins de la ciència i amb actors socials.
- *Reconèixer les contribucions que fan avançar el coneixement* i l'impacte (potencial) dels resultats de la recerca, prioritzant la qualitat per sobre de la quantitat.
- *Utilitzar criteris i processos d'avaluació respectuosos amb la diversitat* de disciplines científiques, tipus de recerca i etapes professionals, i que reconeguin la multidisciplinarietat, la inter i la transdisciplinarietat.
- *Garantir la igualtat de gènere, la igualtat d'oportunitats i la inclusió* i tenir en compte la diversitat en el sentit més ampli (per exemple, origen ètnic, orientació sexual, socioeconòmic, discapacitat) a tots els nivells.

L'Acord per a la reforma de l'avaluació de la recerca (ARRA) impulsat per CoARA es basa en la implementació de **deu compromisos**, dividits en quatre compromisos principals i sis compromisos de suport. Els compromisos compartits amb la reforma de l'avaluació de la recerca, que s'aconseguiran en un termini acordat de cinc anys a partir del 2024 per a les institucions signatàries, permetran reconèixer els diferents resultats, pràctiques i activitats que maximitzen la qualitat de la recerca i el seu impacte resultant, facilitaran l'allunyament de l'ús inadequat de mètriques basades en revistes i publicacions i reforçaran la confiança en la recerca.

Els compromisos 1 a 4 constitueixen el nucli de l'Acord de Reforma, i totes les accions posteriors del present Pla d'Acció els incorporen implícitament. Proporcionen una direcció comuna per la reforma de l'avaluació de la recerca, tot respectant l'autonomia de les organitzacions. Aquests compromisos són¹:

- 1. Reconèixer** la diversitat de contribucions i trajectòries investigadores d'acord amb les necessitats i la naturalesa de la investigació.
- 2. Basar** l'avaluació de la recerca principalment en l'avaluació qualitativa per a la qual la revisió per parells és central, recolzada en l'ús responsable d'indicadors quantitius.
- 3. Abandonar** els usos *inadequats* en l'avaluació de la recerca de mètriques basades en revistes i publicacions, en particular els usos inadequats del factor d'impacte de revistes (JIF) i de l'índex h.
- 4. Evitar** l'ús de rànquings d'organismes de recerca en l'avaluació de la recerca.

Els sis compromisos de suport es desenvoluparan detalladament a l'apartat 5 ("Accions") d'aquest Pla d'Acció. La implementació dels compromisos CoARA a la UdL implicarà un enfocament en diverses etapes, de la manera següent:

- 1. Supervisar l'aplicació dels compromisos de CoARA** a través d'una comissió o grup de treball (d'ara endavant Comissió CoARA) integrat per representants del PDI (personal docent i investigador) i del PTGAS (administració).
- 2. Revisar les pràctiques actuals i desenvolupar procediments** coherents amb els compromisos de CoARA posant l'accent en la qualitat i l'impacte de la recerca, promovent l'accés obert i reconeixent la diversitat de contribucions a la recerca.
- 3. Organitzar sessions informatives** adreçades al PDI i al PTGAS sobre els nous procediments per a garantir la comprensió dels compromisos de CoARA i com s'implementaran.
- 4. Implementar progressivament canvis** en la manera com s'avalua la recerca i com es reconeixen i recompensen els investigadors.
- 5. Supervisar i ajustar periòdicament** l'aplicació dels compromisos de CoARA i recollir comentaris del personal per fer els ajustos necessaris.
- 6. Comunicar regularment els progressos** en la implementació als membres de la institució, assegurant la transparència i fomentant una cultura d'obertura i col·laboració.

4. La nostra visió

4.1 La ciència oberta a la UdL

La ciència oberta és al centre de la política europea de recerca, i la UdL es compromet a promoure i donar suport a la ciència oberta dins de la institució. L'aportació de la UdL a aquest moviment està inclosa en el Pla Estratègic de la Universitat de Lleida 2030 i es concreta a través de la **Política de Ciència Oberta de la Universitat de Lleida** aprovada pel seu Consell de Govern el febrer del 2023². La Política de Ciència Oberta de la UdL precedeix i està en línia amb l'Estratègia Catalana de Ciència Oberta³, aprovada el desembre del 2023. La política se centra en els següents àmbits d'actuació: accés obert, dades de recerca, recursos educatius oberts i ciència ciutadana, que són al centre del principi de *diversitat, inclusió i col·laboració* de CoARA en l'avaluació de la recerca.

4.2 Àmbit d'aplicació

El compromís de la UdL amb l'avaluació responsable de la recerca s'aplica a **tota la institució** als processos i procediments en què es duu a terme l'avaluació de la recerca. A més, la UdL té en compte l'entorn existent per a l'avaluació de la recerca a nivell internacional i nacional.

En l'àmbit nacional, actualment s'estan revisant els criteris d'avaluació del PDI, després dels canvis introduïts per la LOSU (Llei Orgànica 2/2023, de 22 de març, del Sistema Universitari) i el Reial Decret legislatiu 678/2023. Es tracta d'un procés en marxa que es preveu que continuï en els propers anys i que repercutirà directament en els processos d'avaluació interna del PDI de la UdL, que també es veuen afectats per les polítiques catalanes actuals basades en la LUC ("Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya"), com ara el programa Serra Húnter, un programa d'excel·lència acadèmica que segueix un procés de selecció d'acord amb estàndards internacionals. Per aquest motiu, el present Pla d'Acció no inclou explícitament l'avaluació de l'activitat investigadora del personal docent i investigador de la nostra universitat. No obstant això, el Pla d'Acció continua obert a actualitzar el seu abast després de les revisions anuals previstes.

De fet, es posa èmfasi en la revisió i perfeccionament de **les convocatòries competitives internes relacionades amb la recerca** de la UdL, com ara l'adscripció de personal tècnic de suport a grups de recerca, els projectes de recerca de transició o la selecció d'investigadors pre i postdoctorals, entre d'altres. L'avaluació de les convocatòries internes sota el paraigua dels principis CoARA també estarà alineada amb el Pla Estratègic 2030 de la Universitat de Lleida, del qual la ciència oberta és un pilar.

4.3 Millora contínua a través de l'avaluació

Entre els principis subjacents a l'Acord sobre la reforma de l'avaluació de la recerca, els signants es comprometen a "**demostrar regularment el progrés** cap a la revisió, el desenvolupament i l'avaluació de criteris, eines i processos que compleixin els compromisos bàsics, amb un punt de contacte a finals de 2027 o dins dels cinc anys posteriors a la signatura de l'Acord, moment en què hauran treballat almenys un cicle de revisió i desenvolupament dels seus criteris d'avaluació". El Pla d'Acció que aquí es presenta s'ajusta al principi de revisió i actualització, que s'inspirarà en un catàleg de bones pràctiques en desenvolupament continu a nivell català, estatal (a través del *Spanish National Chapter*), europeu i internacional. També es duren a terme activitats que permetin compartir aquestes bones pràctiques tant internament com externament.

5. Accions

5.1 Esquema

Les accions clau del Pla d'Acció de la UdL 2025-2028 es recullen en el següent quadre, que mostra els sis compromisos de suport de CoARA, les línies d'actuació relacionades, les accions incloses en aquestes línies, el marc temporal, el responsable de cada acció i el mètode d'avaluació.

Compromís	Línies d'actuació	Acció	Àmbit temporal	Responsable	Avaluació
5. Dedicar recursos a reformar l'avaluació de la recerca quan sigui necessària per aconseguir els canvis organitzatius compromesos.	Implementar canvis en l'avaluació de la recerca, inclosa la planificació i el seguiment del progrés.	Implementació i actualització del Pla d'Acció CoARA.	2025-2028	Comissió CoARA	Reunions semestral i elaboració de la memòria anual.
		Implementació del document institucional de política de ciència oberta.	2025-2028	Comitè de Ciència Oberta	Revisió i actualització anual.
		Seguiment anual del Pla d'Acció per part de la Comissió de Recerca de la UdL i del Vicerectorat de Recerca.	2025-2028	Comissió de Recerca de la UdL (CR)	Seguiment de la memòria anual.

	Donar suport a la infraestructura necessària per a la recollida i el tractament transparents de dades sobre pràctiques d'avaluació de la recerca.	Nou portal de recerca com a infraestructura bàsica per comunicar, analitzar i difondre activitats científiques.	2025	Servei d'Informàtica i Comunicació & Unitat de Biblioteca i Documentació	Revisió després d'un any des de la implementació i actualització, si cal.
		Interoperabilitat entre CORA (Espai Català Obert de Recerca) i el nou portal de recerca.	2025	Servei d'Informàtica i Comunicació & Unitat de Biblioteca i Documentació	
6. Revisar i desenvolupar criteris, eines i processos d'avaluació de la recerca.	Revisió i actualització contínua de convocatòries internes de recerca (borses de viatge, projectes pont de recerca...) i de candidats pre i postdoctorals d'acord amb els preceptes CoARA.	Implementar de forma progressiva un sistema d'avaluació de la recerca basat no només en criteris quantitatius sinó també en criteris qualitius objectivables. S'ha d'adaptar per a cada convocatòria i les seves especificitats (investigadors/es joves, disciplines socialment menys visibles, etc).	2025-2028	Comissió de Recerca de la UdL (CR)	Suport explícit a la convocatòria per part del Comitè CoARA, seguit d'una revisió anual i una anàlisi dels resultats des de la perspectiva CoARA.
		Incorporar punts de vista experts mitjançant panells que considerin la valoració qualitativa i quantitativa de mèrits i la	2025-2028	CR	

		diversitat d'àmbits de coneixement, tenint cura d'aspectes com ara el multilingüisme en les aportacions o el reconeixement dels estudis locals o en llengua catalana.			
		Considerar el compliment de la ciència oberta com a condició per a les propostes en convocatòries internes.	2025-2028	CR	
		Utilitzar i adaptar el nou portal de recerca per avaluar les convocatòries internes, no només a nivell de dades (articles, tesis...) sinó també pel que fa a aspectes qualitatius i de ciència oberta.	2025-2028	Servei d'Informàtica i Comunicació & Unitat de Biblioteca i Documentació	
7. Donar a conèixer la reforma de l'avaluació de la recerca i proporcionar una comunicació, orientació i formació	Estratègia interna per comunicar la justificació de CoARA.	Consulta interna i recollida i anàlisi d'esmenes.	2025	Comissió CoARA	Exposició pública i debat de l'esborrany del Pla d'Acció CoARA.
	Difusió del Pla d'Acció.	Desenvolupament d'una estratègia de comunicació específica.	2025-2028	Comissió CoARA	Estratègia de comunicació.

transparents sobre els criteris i processos d'avaluació, així com el seu ús.	Formació en els principis del CoARA.	Accions formatives relacionades amb l'avaluació de la recerca i la ciència oberta.	2025-2028	Unitat de Biblioteca i Documentació & Escola de Doctorat	Activitats formatives anuals.
8. Intercanviar pràctiques i experiències per permetre l'aprenentatge mutu dins i fora de la Coalició.	Intercanvi d'informació i aprenentatge mutu dins de CoARA.	Participació a l'Assemblea General de CoARA.	2025-2028	Comissió CoARA	Resum anual de participació.
		Participació en el <i>National Chapter</i> de CoARA.	2025-2028	Comissió CoARA	
		Participació en grups de treball del CoARA i/o altres iniciatives similars nacionals o internacionals.	2025-2028	Comissió CoARA	
9. Comunicar els progressos realitzats sobre l'adhesió als Principis i l'aplicació dels Compromisos.	Seguiment i actualització del progrés per posar-lo a disposició del públic.	Pla d'Acció CoARA que es publicarà internament i externament.	2025	Comissió CoARA	Publicació del Pla d'Acció CoARA al web de la UdL i als repositoris oberts zenodo i UdL després de la seva aprovació.

		Pla d'Acció CoARA per estar actualitzat periòdicament sobre compliment i progrés.	2025-2028	Comissió CoARA	Informar anualment sobre el progrés a través del Pla d'Acció i actualitzar-lo segons sigui necessari.
10. Avaluar pràctiques, criteris i eines basades en evidències sòlides i en l'estat de la qüestió en la recerca sobre investigació, i posar les dades a disposició oberta per a la recollida d'evidències i la investigació.	Compartició de dades per a la valoració d'avaluacions alternatives de recerca.	Pràctiques, criteris, eines i resultats de convocatòries internes posades a disposició pública.	2025-2028	Comissió CoARA	Publicació al web de la UdL.

5.2 Gestió i supervisió

Les actuacions per reformar l'avaluació de la recerca són competència del Vicerectorat de Recerca de la UdL. El Pla d'Acció CoARA 2025-2028 ha estat elaborat per una *comissió o grup de treball ad hoc* (és a dir, la Comissió CoARA) integrat per l'adjunt al Vicerectorat de Recerca, un representant del PDI de cadascun dels quatre àmbits estratègics de la UdL (Agroalimentari [representat per l'adjunt al Vicerectorat], Biomedicina, Desenvolupament Social i Territorial, i Tecnologia i Sostenibilitat), un representant del PTGAS de la Unitat de Biblioteca i Documentació i un representant del PTGAS de la unitat de Gestió d'Ajuts a la Recerca. El pla està **obert a discussió** d'acord amb les següents fases:

- Revisió del Vicerectorat de Recerca i de la Comissió de Recerca de la UdL.
- Revisió del Consell de Direcció de la UdL.
- Consulta interna oberta a tota la comunitat universitària.
- Aprovació pel Consell de Govern de la UdL.

La Comissió CoARA s'encarregarà de la **implementació, supervisió i actualització anual del Pla d'Acció**. Dues vegades a l'any, la Comissió CoARA revisarà el detall de les actuacions dutes a terme en col·laboració amb els diferents agents implicats (Escola de Doctorat, unitats i serveis). Durant els sis mesos següents, s'avaluaran totes les accions finalitzades i planificades. La Comissió CoARA podrà actualitzar o eliminar accions i afegir-ne de noves segons les necessitats de la UdL, prèvia consulta necessària. La memòria anual d'activitats, destacant els canvis rellevants del Pla d'Acció, s'ha de presentar a la Comissió de Recerca i al Consell de Direcció de la UdL per a la seva consideració i s'ha de fer pública a través de CoARA.

6. Referències

¹ *Agreement on Reforming Research Assessment (ARRA) (2022), Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA).*

² Política de Ciència Oberta de la Universitat de Lleida (2023) Universitat de Lleida.

³ Estratègia catalana de ciència oberta: compartir el coneixement (2023) Departament de Recerca i Universitats. Generalitat de Catalunya.